adviseurs in ruimtelijke ontwikkeling

Quick scan natuur

Borculo, Campus Wildbaan

Gemeente Berkelland

Datum: 23 november 2020

Projectnummer: 200415

INHOUD

1	**Inleiding**	**3**
1.1	**Aanleiding**	**3**
1.2	**Plangebied**	**3**
2	**Wettelijk kader**	**8**
2.1	**Gebiedsbescherming**	**8**
2.2	**Soortenbescherming**	**9**
2.3	**Bescherming houtopstanden**	**9**
3	**Onderzoeksmethode**	**11**
3.1	**Deskundigheid**	**11**
3.2	**Werkwijze**	**11**
4	**Aanwezigheid beschermde gebieden en soorten**	**13**
4.1	**Ligging beschermde gebieden**	**13**
4.2	**Aanwezigheid beschermde soorten**	**14**
4.3	**Aanwezigheid houtopstanden**	**25**
5	**Effectbeoordeling en advies vervolgtraject**	**26**
5.1	**Mogelijke effecten op beschermde gebieden**	**26**
5.2	**Mogelijke effecten op beschermde soorten**	**26**
5.3	**Mogelijke effecten op beschermde houtopstanden**	**31**
6	**Conclusie**	**32**

Geraadpleegde bronnen

Bijlage 1. Wettelijk kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De middelbare school het Staring College is op dit moment op twee locaties binnen Borculo gevestigd. De school en gemeente vinden het wenselijk hier één locatie van te maken. De locatie die hiervoor gekozen is, is de Wildbaan. Dit is een complex met meerdere sportvoorzieningen: voetbalvelden, tennisvelden en sportaccommodatie ‘t Timpke. De gemeente en de school zijn voornemens om de locatie her in te richten, ten behoeve van het realiseren van de nieuwe school en de hierbij komende voorzieningen zoals een sporthal. De herinrichting maakt het tevens mogelijk het gebied aantrekkelijker en meer uitnodigend te maken.

Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en beschermde soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het onderzochte gebied bevindt zich aan de rand van Borculo (gemeente Berkelland - provincie Gelderland). De omgeving van Borculo kenmerkt zich door agrarische gronden. In de nabijheid liggen natuurgebieden als Stelkampsveld, Hagenbeek en Needse achterveld. Het onderzochte gebied is ruim genomen aangezien de invulling nog niet helemaal bekend is. Het kan zijn dat het bestemmingsplan een kleiner gebied beslaat.

De directe omgeving van het plangebied kenmerkt zich voornamelijk door de aanwezigheid van woonhuizen. Het plangebied grenst ten noorden en westen aan woonwijken. In het noorden grenst eerst een brede watergang aan het plangebied, waarachter de woonhuizen aanwezig zijn. Ten oosten grenst de provinciale weg de N315. Ten zuiden grenst de provinciale weg de N822. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

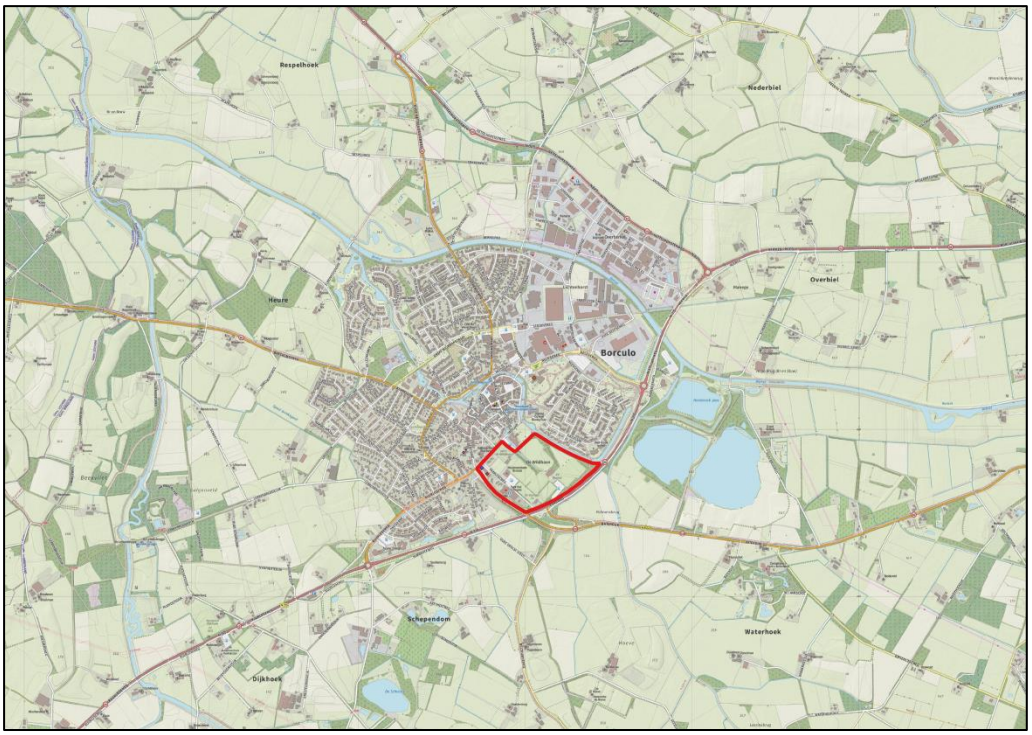

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd).Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

Op 19 oktober 2020 is een veldbezoek uitgevoerd. Het plangebied bestaat uit een complex met sport voorzieningen. Er is een voetbal-, tennis-, korfbal- en algemene sportvereniging aanwezig. Ook zijn een IJsvereniging, een schietvereniging en een muziekcentrum hier gevestigd. In het zuidelijke deel van het plangebied is een brand-

weerkazerne, zijn een aantal woonhuizen en is een klein woonwagenkamp aanwezig. De overige gronden zijn in gebruik als parkeerplaats, sport- en tennisvelden, houtopstanden, een watergang en ongebruikte delen grasveld. De houtopstanden bestaan uitsluitend uit loofbomen. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek. Op onderstaande kaart staat aangegeven waar de gebouwen zich in het plangebied zich bevinden voor een duidelijk overzicht.

Het muziekcentrum;

De tennisvereniging;

't Timpke;

Korfbalvereniging;

Voetbalvereniging;

Voetbalveld omringd door bomenrijen;

Watergang in het midden van het plangebied;

Parkeerplaats in het oostelijke gedeelte van het plangebied;

Verruigde deel grasland met daarachter een houtopstand;

Een takkenhoop, aanwezig bij de tennisvereniging.

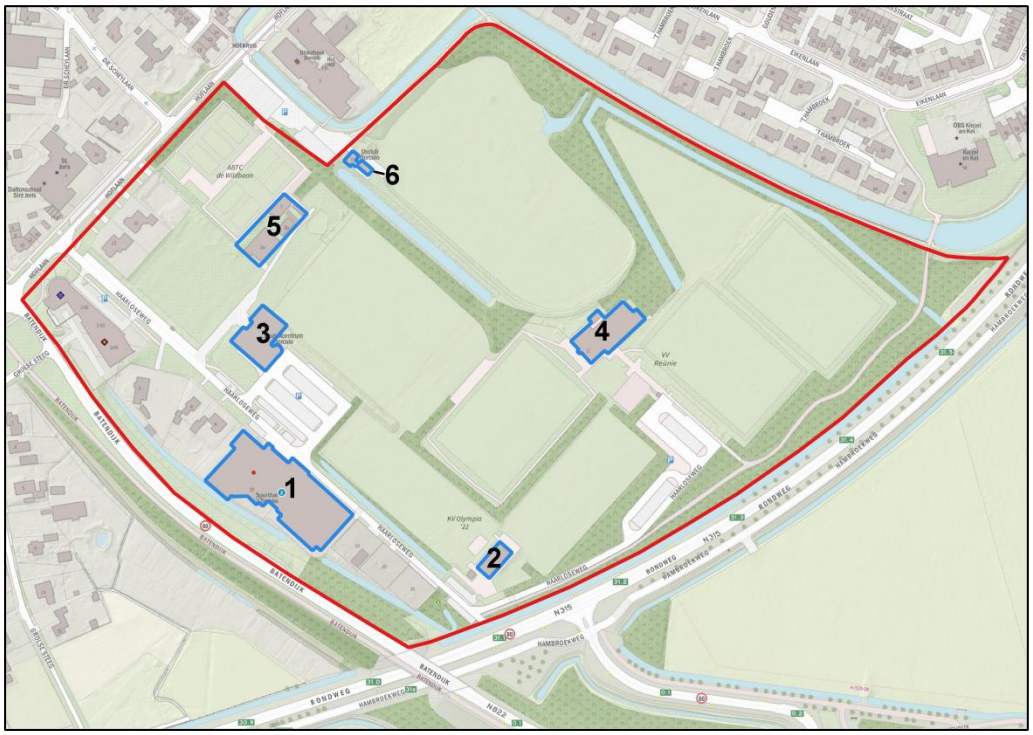

De aanwezige verschillende gebouwen. 1. 't Timpke; 2. De korfbalvereniging; 3. Het muziek-centrum; 4. De voetbalvereniging; 5. De tennis- en schietvereniging; en 6. De ijsvereniging. Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal de Wildbaan heringericht worden. De precieze inrichting is nog onduidelijk, maar een aantal dingen staat al wel vast. Zo blijven de brandweerkazerne, de woonhuizen en het kleine woonwagenkamp behouden. De mogelijke veranderingen zijn:

- ’t Timpke zal, afhankelijk van de locatie van de nieuwe sporthal, verbouwd worden;
- Een deel van de grasvelden zal vervangen worden door kunstgras;
- De tennisbaan zal mogelijk verplaatst worden waarbij het verenigingsgebouw vervangen wordt;
- De parkeerplaatsen zullen verplaatst worden;
- Te midden van het plangebied wordt de nieuwe schoollocatie gerealiseerd;
- En de sportvelden worden mogelijk verplaatst.

Het is nog onduidelijk wat er met de overige gebouwen (het muziekcentrum, de korfbal- en voetbalvereniging) gaat gebeuren. Om van het worst case scenario uit te gaan, zijn in het kader van deze quick scan natuur alle gebouwen onderzocht. Ook zijn alle groenvoorzieningen onderzocht. Het is nog onduidelijk wat er met de bomenrijen en boomgroepen gaat gebeuren. Ook is het nog onduidelijk of er werkzaamheden rondom de watergang zullen gaan plaatsvinden. Op onderstaande afbeelding is een mogelijk toekomstscenario weergegeven.

Mogelijk toekomstscenario van de Wildbaan. Bron: SAB.

2 Wettelijk kader

Hieronder staat een samenvatting van het wettelijk kader. Een uitgebreide beschrijving staat in bijlage 1.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Op grond van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen.

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significant negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt.

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland

De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Voor dit netwerk geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een ‘nee, tenzij’-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd. Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep.

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. Ook zijn weidevogelgebieden aangewezen. De provincie wil hier een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO en voor het overige deel in het GNN.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten, voor Habitatrichtlijnsoorten en voor andere soorten. Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden.

2.3 Bescherming houtopstanden

Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vier-

kante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn onder meer niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Deskundigheid

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staan bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om aan onze standaard te voldoen, wordt ecologisch onderzoek enkel uitgevoerd door deskundigen. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van de ecologie van de betreffende soorten. Onze deskundigen voldoen aan de eisen van een ecologisch deskundige zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland die stelt. Ecologen in opleiding tot deskundige werken altijd onder begeleiding van een deskundige.

3.2 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “quick scan natuur”. Dit bestaat uit een “quickscan soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2020), aangevuld met verkennende analyse op het gebied van gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland) en een verkennende analyse op het gebied van houtopstanden.

3.3 Werkwijze

Voor het onderzoek werd een bureaustudie uitgevoerd en werd een veldbezoek aan de locatie gebracht. Als eerste werd voor het onderzoek, op basis van informatie van de opdrachtgever, het plangebied in beeld gebracht en werden de toekomstige ontwikkelingen beschreven. Vervolgens werd onderzocht welke beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het plangebied zijn te verwachten. Hiervoor werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 27 oktober 2020, waarbij waarnemingen van de afgelopen 10 jaar werden opgevraagd. Aanvullend hierbij is gebruik gemaakt van andere bronnen, als websites en verspreidingsatlassen. Bij deze bureaustudie werd ook de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en gebieden die via de provinciale verordening zijn beschermd onderzocht. Hiervoor werd onder meer informatie van de website van de provincie geraadpleegd.

Vervolgens werd een veldbezoek aan het plangebied en de directe omgeving ervan gebracht. Dit bezoek vond plaats op 29 oktober 2020, bij droog, bewolkt weer, een windkracht van 3 Bft en een temperatuur van circa 8 graden Celsius. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid van het plangebied voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

Met de gegevens uit de bureaustudie en het veldbezoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden.

Op basis van deze inschatting is een advies opgesteld met aanbevelingen voor vervolgstappen. Nadat het eerste conceptrapport gereed was, is dit beoordeeld op inhoud en vorm door een deskundig collega. Het commentaar is vervolgens besproken en verwerkt, om zo tot een eensluidend advies te komen.

4 Aanwezigheid beschermde gebieden en soorten

In dit hoofdstuk beschrijven wij de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en beschrijven we de kans op de aanwezigheid van beschermde soorten. In het volgende hoofdstuk volgt een beoordeling van de mogelijke effecten op beschermde gebieden en beschermde soorten ten gevolge van de ontwikkeling.

4.1 Ligging beschermde gebieden

Ligging Natura 2000-gebied

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). Wel ligt Natura 2000-gebied Stelkampsveld op 3 kilometer afstand verwijderd van het plangebied.

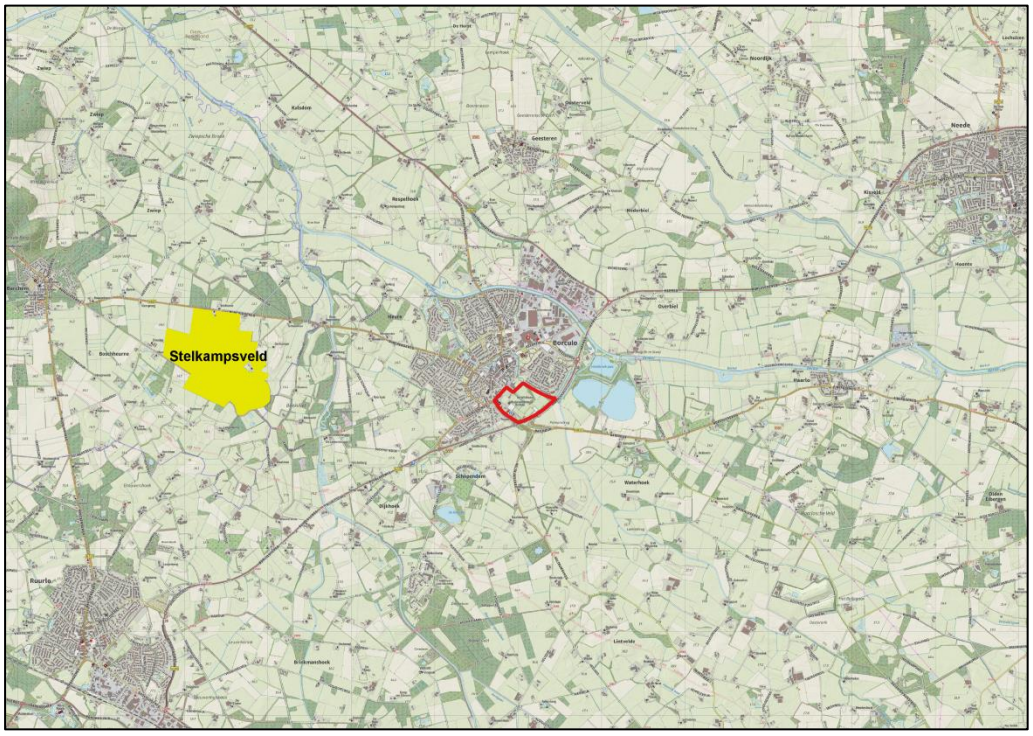

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het Natura 2000-gebied. Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

Ligging Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding). Het dichtstbijzijnde gedeelte van het natuurnetwerk bevindt zich op ongeveer 250 meter ten oosten van het plangebied en betreft een gedeelte van het Gelders Natuurnetwerk. De dichtstbijzijnde Groene Ontwikkelingszone bevindt zich op ongeveer 550 meter ten noordoosten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied bevindt zich op circa 7 kilometer. Een ganzenfoerageergebied is niet aanwezig in de omgeving van het plangebied.

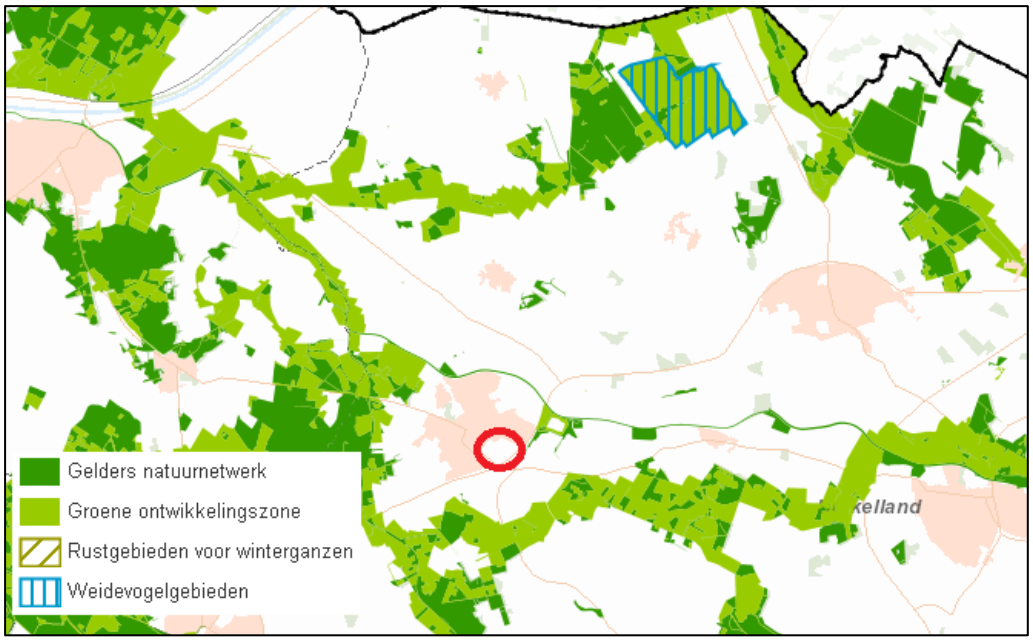

Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland en natuurverbindingen. Bron: Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

4.2 Aanwezigheid beschermde soorten

4.2.1 Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten

In het plangebied zijn gebouwen aanwezig en ook is veel groen aanwezig. Het plangebied vormt daarmee geschikt leefgebied voor in het wild levende planten en dieren.

4.2.2 Vogelrichtlijnsoorten

Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als kauw, houtduif en merel. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen. Daarnaast zijn in het plangebied veel nestkastjes voor onder andere koolmees en pimpelmees aanwezig. Deze zijn vermoedelijk opgehangen voor de bestrijding van de eikenprocessierups. In meerdere van deze nestkastjes zijn nesten gevonden.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten
Naast de reguliere bescherming in het broedseizoen zijn er verschillende vogelsoorten van wie de nesten jaarrond worden beschermd. Deze jaarrond beschermde status is vanwege verschillende redenen. Zo zijn er soorten die het hele jaar gebruik maken van het nest. Daarnaast zijn er koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn. Ook zijn er soorten die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die nauwelijks in staat zijn zelf een nest te maken. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor de betreffende soorten.

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (golvende) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een

combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen (BIJ12 2017c).

De aanwezig gebouwen, met uitzondering van de woningen, zijn onderzocht. Dit betreffen de gebouwen ’t Timpke, het verenigingshuis van de korfbal-, voetbal-, tennis-, schiet en ijsvereniging en het muziekcentrum. Duidelijke nestlocaties werden bij deze gebouwen niet gevonden. Zo zijn bij geen van deze gebouwen dakpannen aanwezig. ’t Timpke heeft een plat dak en de overige gebouwen hebben of een zwart rubberen dak of metalen golfplaten. Metalen golfplaten zijn weinig isolerend en zullen te veel opwarmen in de zomer om als geschikte nestlocatie te dienen. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen of sporen van de huismus bij de gebouwen waargenomen. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet is aangetroffen, duidt er op dat zich geen nesten in het plangebied bevinden. Aangezien er geen duidelijke nestlocaties voor de huismus in het plangebied aanwezig zijn, en huismussen of sporen van de soort niet zijn waargenomen, is het onwaarschijnlijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van deze soort.

Gierzwaluwen broeden in Nederland in stedelijk gebied. Ze broeden in kolonies, onder daken en in gebouwen. Veel gebruikte nestlocaties zijn onder scheefliggende of kapotte dakpannen, onder nokpannen, in gaten en kieren onder de dakrand en bij dakkapellen, daar waar het zink overloopt van de dakkapel naar de dakpannen. Daarnaast worden soms kunstmatige nestkasten of nestpannen, gaten in muren, gaten achter regenpijpen of ventilatieschachten als broedlocatie gebruikt. Nestlocaties dienen een vrije uitvliegroute op minimaal enkele meters boven de grond te hebben. Daken dienen verder minimaal een hellingshoek van 45 graden te hebben om als nestlocatie geschikt te zijn (BIJ12 2017b). De gebouwen in het gebied zijn onderzocht. Bij alle gebouwen zijn geen dakpannen aanwezig. Nokpannen ontbreken dus ook. Alle gebouwen zijn gecontroleerd op spleten en kieren in de muren, waar mogelijk gierzwaluwen kunnen broeden en die een vrije aanvliegroute hebben. Dit is bij geen van de gebouwen gevonden, behalve bij het gebouw van het muziekcentrum. Aan de muur van dit gebouw zijn uitwerpselen van vogels gevonden, welke mogelijk van gierzwaluwen zijn. Ook is hier een kier aanwezig bij de dakrand, waar de gierzwaluw naar binnen kan vliegen. Zie navolgende afbeeldingen voor de uitwerpselen en de kier. Het voorkomen van een nestlocatie van een gierzwaluw in dit gebouw kan dan ook niet op voorhand uitgesloten worden. Het voorkomen van gierzwaluwen in één van de andere gebouwen kan wel op voorhand uitgesloten worden.

Mogelijk uitwerpselen van gierzwaluwen onder de dakrand, gebouw van het muziekcentrum.

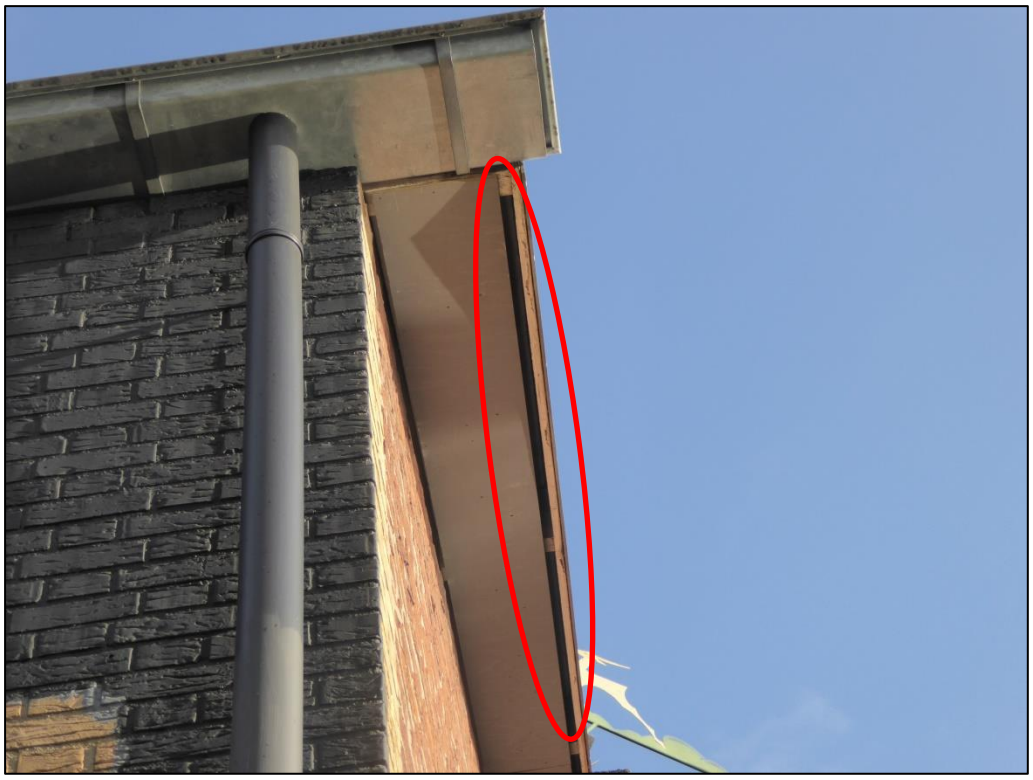

Kier waar de gierzwaluw naar binnen kan vliegen.

De buizerd, roek, havik, sperwer, wespendief, boomvalk en zwarte wouw broeden in hoge bomen in bos of boomgroepen. Het plangebied is volledig gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van één van deze soorten in de boomgroepen. De boomgroepen in het noordelijk deel konden daarbij niet goed gecontroleerd worden, door de

dichtheid van deze boomgroepen en het dichte bladerdek. Zie onderstaande afbeelding voor een kaart met daarop aangegeven over welke boomgroepen het gaat. Het is dus nog onduidelijk of nesten van deze soorten aanwezig zijn in de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied. Ook werd tijdens het veldbezoek tweemaal een buizerd waargenomen die uit de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied nabij de voetbalvereniging opvloog. Een nest kon niet gevonden worden. Een wintercheck moet uitwijzen of een nest van één van de bovengenoemde soorten aanwezig is in het plangebied.

De boomgroepen (groen omkaderd) die niet goed onderzocht konden worden vanwege het dichte bladerdek. Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, nestelen op hoge gebouwen (slechtvalk), op richels van bergen of steengroeven en soms op oude roofvogelnesten (oehoe), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in oude nesten van kraaien en roofvogels in vooral naaldbomen (ransuil), in holtes in bomen en in gebouwen in kleinschalig agrarisch gebied (steenuil), in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in kleinschalig agrarisch gebied (kerkuil) of op speciale nestpalen (ooievaar) (SOVON 2002, vogelbescherming.nl, sovon.nl). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Nesten van deze vogelsoorten worden niet in het plangebied verwacht.

4.2.3 Planten

De vaatplanten die zijn beschermd middels de Wet natuurbescherming betreffen veelal zeldzame soorten, waarvan de meeste Rode Lijst-soorten, met specifieke groeiplaatsen in met name stabiele en natuurlijke biotopen, zoals bossen, zeeduinen, kalkgraslanden, beekdalen, veengronden en moerassen. Ook is een aantal soorten beschermd die groeit op oude en verweerde muren en zijn enkele zeldzame akkerplanten beschermd. Een deel van de beschermde planten komt alleen voor in Zuid-

Limburg. Veel soorten komen voornamelijk voor op kalkhoudende en voedselarme grond (Sparrius et al. 2012). Naast de beschermde vaatplanten zijn er twee mossoorten beschermd. Beide soorten zijn zeer zeldzaam. Tonghaarmuts is in Nederland gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Geel schorpioenmos groeit op moskussens op venig substraat (Janssen en Schamineé 2004, verspreidingsatlas.nl).

In het plangebied is sprake van voedselrijke bodem. Een groot gedeelte van de grond bestaat uit regelmatig gemaaid monocultuur grasland. De overige gronden zijn voedselrijke bosbodems of verharde gronden ten behoeve van parkeerplaatsen. Beschermde planten worden in een dergelijk biotoop niet verwacht en zijn ook niet aangetroffen.

4.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten zoogdieren een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het plangebied deze soorten voorkomen, zoals de veldmuis of egel. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt
Deze beschermde grondgebonden zoogdieren komen voornamelijk voor in natuurlijke- of half-natuurlijke habitats zoals bos, heide of kleinschalig agrarisch landschap. Een aantal soorten is zeer zeldzaam en komt alleen in Zuid-Limburg voor. Dit geldt voor hamster, hazelmuis, eikelmuis, molmuis, lynx en wilde kat. Ook de wolf is zeer zeldzaam. Andere soorten, zoals bever, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wild zwijn komen algemener voor. Met name eekhoorn en steenmarter worden ook regelmatig in meer stedelijk gebied aangetroffen (Lange et al. 2003, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en de verspreidingsatlas komen de boommarter, bunzing, eekhoorn en steenmarter in de omgeving van het projectgebied voor.

De eekhoorn en boommarter hebben hun leefgebied in bosrijk gebied met het liefst oude bomen die veel noten en vruchten produceren. In het plangebied zijn vele boomgroepen aanwezig geschikt voor de eekhoorn of boommarter. De bomen staan voornamelijk uit eiken, maar ook zijn jonge hazelaren en lijsterbessen aanwezig. Bij het veldbezoek werden geen sporen (uitwerpselen, vaste rust- en verblijfplaatsen) van deze dieren gevonden. Echter kan het voorkomen van deze soorten hierdoor niet uitgesloten worden. De bomen in het plangebied konden namelijk niet volledig gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nesten en holtes. Daarnaast biedt het plangebied een ideale leefomgeving voor deze soorten.

De bunzing heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. De soort kan ook voorkomen in een bebouwde omgeving met veel groen en in open bossen. De bunzing maakt zijn schuil-

plaats in oude holen van konijn, mol, vos en das, maar ook steenhopen, holle bomen en boomwortels worden als schuilplaats gebruikt (Bouwens, 2017). Habitat van de bunzing, zoals hierboven beschreven, is aanwezig in het plangebied. Een watergang, boomgroepen en veel groen is aanwezig. Het is niet onwaarschijnlijk dat een voortplantingsplaats van de bunzing aanwezig is in de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied.

De steenmarter leeft bij voorkeur in een kleinschalig, parkachtig landschap. De soort is met name aanwezig in de nabijheid van dorpen, boerderijen en ook steden. Elementen als groenstroken, heggen, bosjes en greppels zijn belangrijk voor het vinden van voedsel en als dekking. Binnen zijn leefgebied heeft de steenmarter vele schuilplaatsen, zoals boomholtes, takkenhopen, dicht struweel en ruimtes in bebouwing. Hier bewoont de soort bijvoorbeeld zolders, kruipruimtes of ruimtes in de spouw (www.zoogdiervereniging.nl). In het plangebied zijn gebouwen aanwezig, waar de steenmarter eventueel zijn verblijfplaats heeft.. Daarnaast zijn bij de noordelijke boomgroepen ook takkenhopen en boomholtes aanwezig waar de boommarter mogelijk zijn verblijfplaats heeft. Het voorkomen van essentieel leefgebied voor de steenmarter in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.

4.2.5 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in de buurt van het plangebied voor. Daarnaast kan de franjestaart in de omgeving voorkomen aldus de verspreidingsgegevens van verspreidingsatlas.nl. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten (Dietz et al. 2011).

<u>*Gebouwbewonende vleermuissoorten*</u>
Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot, achter luiken en in schoorstenen (BIJ12 2017a, Dietz et al. 2011). De verschillende gebouwen zijn tijdens het veldbezoek onderzocht. Per gebouw is bepaald of hier eventueel verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Per gebouw wordt in onderstaande paragraven besproken wat de geschiktheid is voor vleermuizen. Op onderstaande afbeelding wordt aangegeven hoe de gebouwen zijn opgedeeld.

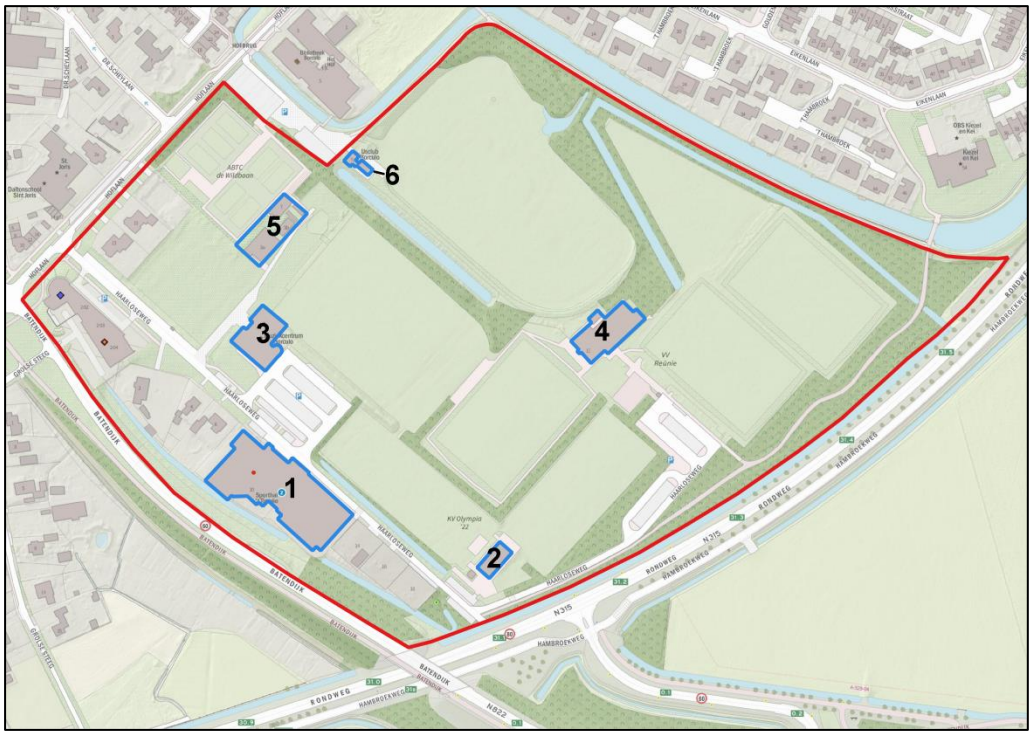

De aanwezige verschillende gebouwen. 1. 't Timpke; 2. De korfbalvereniging; 3. Het muziekcentrum; 4. De voetbalvereniging; 5. De tennis- en schietvereniging; en 6. De ijsvereniging. Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

't Timpke (1)

In het gebouw van sportaccommodatie 't Timpke zijn op verschillende plekken open stootvoegen aanwezig. Vleermuizen kunnen via deze stootvoegen de spouwuren bereiken. Ook zijn daklijsten aanwezig, waarbij er een ruimte aanwezig is tussen de muur en de daklijst. Via deze open ruimte kan een vleermuis ook de spouwmuur bereiken. Het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

De korfbalvereniging (2)

Bij het gebouw van de korfbalvereniging zijn geen stootvoegen of kieren en spleten aanwezig. Het dak bevat geen dakbeschot en bestaat uit metalen golfplaten. Voor vleermuizen is dit niet geschikt en deze zullen dan ook niet in dit gebouw voorkomen.

Het muziekcentrum (3)

In het muziekcentrum zijn op verschillende plekken open stootvoegen aanwezig. Vleermuizen kunnen via deze stootvoegen de spouwuren bereiken. Ook zijn kieren aanwezig onder de dakrand, waar vleermuizen naar binnen kunnen vliegen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

De voetbalvereniging (4)

In gebouw van de voetbalvereniging zijn op verschillende plekken open stootvoegen aanwezig. Vleermuizen kunnen via deze stootvoegen de spouwuren bereiken. Het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

De tennis- en schietvereniging (5)
Bij de gebouwen van tennis- en schietbalvereniging zijn geen stootvoegen of kieren en spleten aanwezig. De gebouwen bestaan veelal uit metalen platen. Dit materiaal biedt weinig isolering en leidt ertoe dat er geen geschikte ruimtes aanwezig zijn voor eventuele verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen. Het voorkomen gebouwbewonende vleermuizen in één van deze gebouwen kan dan ook uitgesloten worden.

De ijsvereniging (6)
Het gebouw van de ijsvereniging is een klein gebouw welke maximaal twee meter hoog is. In het gebouw zijn geen kieren of spleten aanwezig. Vleermuizen kunnen dan ook nergens naar binnen vliegen. Het voorkomen van gebouwbewonende vleermuizen in dit gebouw is dan ook uitgesloten.

Boombewonende vleermuissoorten
Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een zekere diameter en leeftijd te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Grofweg zijn hardhout bomen als eik en beuk jonger dan 60 jaar en zachthout bomen jonger dan ongeveer 30 jaar voor een spechtenhol nog niet geschikt (Zoogdiervereniging & Probos 2012). In het plangebied staan vele verschillende bomen. Zowel oude als jonge bomen. Deze zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte holtes en loszittend schors. Dit is aangetroffen. Zie navolgende afbeelding voor een voorbeeld. Er kan daarmee niet uitgesloten worden dat verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn in de boomgroepen in het plangebied.

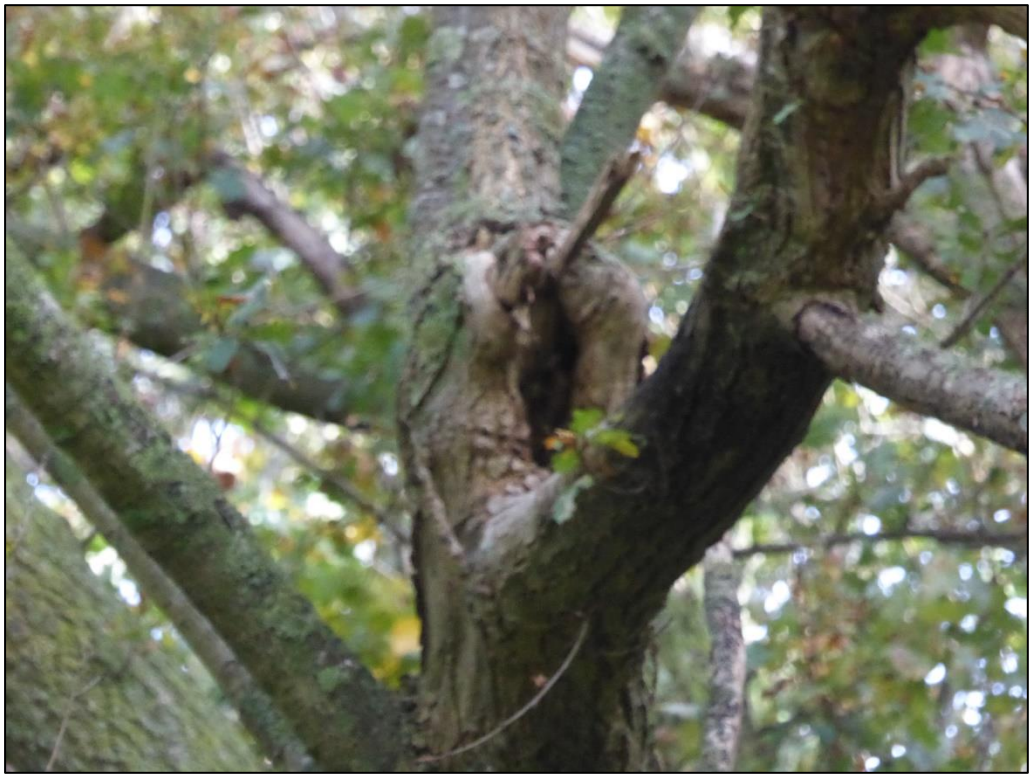

Voorbeeld van een aanwezige holte in een boom in het plangebied.

De mogelijkheden voor de verschillende verblijffuncties voor boom- en gebouwbewonende vleermuizen zijn per soort beoordeeld. Deze beoordeling is gebaseerd op de bekende verspreiding, de ecologie van de soort en de aangetroffen situatie. De soorten en functies die niet zijn uit te sluiten zijn samengevat in de navolgende tabel.

Vleermuissoorten en functies die wel of niet zijn uit te sluiten in het plangebied. "x"= functie is niet uit te sluiten, "-" = functie is uit te sluiten.

Vleermuissoort	Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	-	x	x	x
Laatvlieger	x	x	x	x
Meervleermuis	x	x	x	-
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	-
Watervleermuis	x	x	-	-
Rosse vleermuis	x	x	x	x
Franjestaart	x	x	-	-

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd.

Bomenrijen, grasvelden en watergangen vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Deze elementen zijn aanwezig in het plangebied. Het plangebied heeft een relatief grote omvang en is een groen oppervlakte in directe omgeving van woonwijken. In woonwijken zijn vaak verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen aanwezig. Voor vleermuizen is het dan ook waarschijnlijk dat delen van het plangebied essentieel foerageergebied vormen. Sommige velden worden echter in de nacht sterk verlicht door grote lampen ten behoeve van de sportvelden. De voetbalvelden en korfbalvelden die veel in gebruik zijn, zullen dan ook geen geschikt foerageergebied bieden, maar de velden waar geen lampen aanwezig zijn wel. Zoals de velden aanwezig in het noordelijke gedeelte van het plangebied. Omdat het plangebied een groot oppervlakte omvat en omdat het plangebied in een groene omgeving is gelegen tegen een woonwijk aan, kan niet uitgesloten worden dat essentieel foerageergebied voor vleermuizen aanwezig is.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een

alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben (Limpens et al. 2004). Daarom zijn dergelijke vliegroutes beschermd. In het plangebied zijn vele bomenrijen aanwezig. De bomenrijen in het plangebied vormen een soort netwerk en sluiten allemaal aan op het verlengde van de Haarloseweg. Hier is een bomenrij aanwezig welke naar het buitengebied leidt. Door de vele bomenrijen zijn er veel alternatieve vliegroutes denkbaar, waardoor er niet sprake is van één essentiële vliegroute. Bij kap van slecht één bomenrij zijn er alternatieve routes aanwezig. Bijvoorbeeld; bij kap van de bomenrij langs de Haarloseweg, kunnen vleermuizen ook dekking en herkenningspunten vinden bij de gebouwen. Ook zouden ze als alternatief bijvoorbeeld langs de Batendijk kunnen vliegen. Wanneer veel bomenrijen centraal in het plangebied gekapt zullen worden, zou er wellicht sprake kunnen zijn van de verstoring van een essentiële vliegroute. Vleermuizen uit de omliggende woonwijken kunnen dan mogelijk niet meer naar het buitengebied komen.

4.2.6 Reptielen

Reptielen komen in ons land voornamelijk voor op de hogere zandgronden, in duin-, bos- of heidegebieden. De ringslang komt daarnaast ook voor in veengebieden en laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. Deze soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren. De muurhagedis is gebonden aan warme, stenige plekken en leeft in Nederland vooral in Maastricht en is daarnaast op verschillende plaatsen uitgezet. (Creemers en van Delft 2009).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl komt de levendbarende hagedis in de buurt van het plangebied voor.

Het habitat van de levendbarende hagedis bestaat uit vochtige gebieden zoals natte heiden, drogere delen van moerassen of veengebieden, duinen, open bossen en bosranden. Heide en hoogveen zijn een voorkeurshabitat. De soort wordt ook vaak in bermen, dijken en langs spoorlijnen aangetroffen welke van grote betekenis zijn voor de uitwisseling tussen populaties. Ook in half-natuurlijke graslanden en ruigten kan de soort gedijen. Open plekken om te zonnen zijn een voorwaarde voor vestiging. Winterverblijven bestaan uit vorstvrije plekken in zeggepollen, zandholen of onder boomstronken (Creemers & van Delft, 2009). Habitat van de levendbarende hagedis zoals hierboven beschreven staat, komt niet voor in het plangebied. Daarnaast ligt het plangebied geheel omsloten door woonhuizen en grote wegen. Dit verkleint de kans dat deze soort het plangebied kan bereiken en hier kan gedijen. Het voorkomen van de levendbarende hagedis in het plangebied kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

4.2.7 Amfibieën

Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het plangebied deze soorten voorkomen, zoals de bruine kikker of gewone pad. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt
Beschermde amfibieën waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, komen voornamelijk voor in en nabij vennen, poelen en slootjes, met helder en schoon water, in heide-, veen- en bosgebied en in de uiterwaarden. De rugstreeppad is ook in de duinen aanwezig. De geelbuikvuurpad, vuursalamander en vroedmeesterpad worden bijna uitsluitend in Zuid-Limburg aangetroffen (Creemers en van Delft 2009, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl komen de alpenwatersalamander, kamsalamander, boomkikker en poelkikker.

De alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor zandige leemgronden waar hij voorkomt in loof- of gemengde bossen, of kleinschalige landschappen met heggen of struwelen. Voortplanting vindt plaats in allerlei typen water, zolang het niet snelstromend en niet rijk is aan vis (Goverse et al.). Wanneer de temperatuur 's avonds boven de vijf graden komt trekken alpenwatersalamanders naar het voortplantingshabitat, meestal is dat rond half maart. Ze blijven hier dan tot en met juni. Half september hebben ook de larven het voortplantingswater verlaten. Alpenwatersalamanders overwinteren op het land. Ze zijn dan ten vinden onder hout, stenen, bunkers of in niet bewoonde holen van knaagdieren (Creemers & van Delft, 2009). In het plangebied is geschikt voortplantingswater voor de alpenwatersalamander aanwezig. In de afwateringssloot te midden van het plangebied zit hoogstwaarschijnlijk geen vis, omdat deze sloot niet verbonden is met andere wateren. Ook staat deze sloot stil, wat voor de alpenwatersalamander ideaal is. Het voorkomen van de alpenwatersalamander in de sloot kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

De kamsalamander heeft een voorkeur voor kleinschalige landschappen met heggen, struwelen en bospercelen. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van matig voedselrijk tot voedselrijk water en een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Het biotoop van de boomkikker bestaat een kleinschalig landschap, met struweelzones van bosranden, houtwallen en moerasgebieden. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie. Het plangebied zou potentieel geschikt kunnen zijn als landbiotoop van de kamsalamander en boomkikker, omdat het gebied uit een kleinschalig landschap bestaat en er boomgroepen in het plangebied aanwezig zijn. Er mist echter een geschikt waterbiotoop voor de kamsalamander en de boomkikker. Dit omdat in de afwateringssloot geen onderwatervegetatie aanwezig is en omdat het water erg voedselrijk is. Het voorkomen van de kamsalamander en de boomkikker in het plangebied is derhalve niet te verwachten.

De poelkikker heeft een voorkeur voor goed begroeide oevers en onbeschaduwd, schoon en voedselarm water. Vaak maakt dit water deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker komt vaak voor in stilstaand water in bos- of heidegebieden en hogere zandgronden. De leefomstandigheden van de poelkikker zijn niet in het plangebied aanwezig. Het aanwezige waterlichaam is volledig overschaduwd door bomen en is zeer voedselrijk. Het is dan ook niet te verwachten dat bovengenoemde beschermde soort in het plangebied aanwezig is.

4.2.8 *Vissen*

De beschermde vissoorten zijn veelal zeldzaam voorkomende soorten gebonden aan helder, stromend water van beekjes of rivieren. Een uitzondering hierop is de grote modderkruiper die vooral leeft in langzaam stromend water van sloten, vennen of plassen. De soort komt daar voor op plekken met veel onderwatervegetatie en een goed ontwikkelde waterbodem (Janssen en Schamineé 2004, verspreidingatlas.nl).

In het plangebied zijn watervoerende elementen aanwezig. Het gaat om afwateringsloten, die niet verbonden zijn met een groter watervoerend element. De afwateringssloot ten noorden stond leeg, dus hier zijn geen vissen aanwezig. In de waterafvoerende sloot te midden van het plangebied stond wel water. Dit water stond stil en is erg voedselrijk vanwege de grote hoeveelheid blad- en takkenafval die aanwezig is. Er is geen onderwatervegetatie in de sloot. Hiermee kan het voorkomen van de grote modderkruiper in de sloot uitgesloten worden, aangezien de soort niet voorkomt in stilstaand water met een slecht ontwikkelde onderwatervegetatie. Andere beschermde vissoorten zijn gebonden aan helder, stromend water, wat niet aanwezig is in het plangebied.

4.2.9 *Insecten en andere ongewervelden*

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos et al. 2006, vlinderstichting.nl). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende bomen in bosgebieden of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl, Janssen en Schamineé, 2004). De Europese rivierkreeft is in ons land nog maar van één plek bekend, op landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (anemoon.org, verspreidingsatlas.nl).

In het betreffende plangebied is geen sprake van open water, bos, soortenrijk grasland, heide of veen. Leefgebied voor deze soorten is hierdoor niet aanwezig. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied en zijn ook niet waargenomen. Daarnaast blijkt uit de verspreidingsgegevens van NDFF dat er geen beschermde insecten in de omgeving van het plangebied voorkomen.

4.3 Aanwezigheid houtopstanden

In het plangebied is houtopstand aanwezig. De bomen en struiken die aanwezig zijn, zijn onderdeel van een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat.

5 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

5.1 Mogelijke effecten op beschermde gebieden

Natura 2000
Uit voorliggend onderzoek blijkt dat Natura 2000-gebied Stelkampsveld in de buurt van het plangebied ligt. Met de geplande ruimtelijke ontwikkeling is een toename in stikstofuitstoot uit het plangebied te verwachten. Om te onderzoeken of negatieve effecten op Natura 2000-gebied mogelijk zijn, adviseren wij nader onderzoek in de vorm van een AERIUS-berekening uit te voeren. Andere verstoringen als gevolg van de ontwikkeling zijn door de grote afstand op voorhand uit te sluiten, zoals verstoring van instandhoudingsdoelstellingen door geluid.

Provinciale bescherming
Het dichtstbijzijnde gedeelte van het natuurnetwerk bevindt zich op minimaal 250 meter ten oosten van het plangebied. De bescherming van het NNN kent in de provincie Gelderland niet het begrip externe werking. Aangezien het plangebied niet in de GNN of GO ligt, leidt de voorgenomen ingreep niet tot vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. De voorgenomen ingreep zal geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk hebben. De bescherming van het Gelders Natuurnetwerk staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

5.2 Mogelijke effecten op beschermde soorten

5.2.1 Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten

In en rondom het plangebied kunnen in het wild levende planten en dieren voorkomen. Bij de ruimtelijke ontwikkeling zouden deze planten en dieren kunnen worden gedood. Voor al de in het wild levende soorten geldt de zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden. Wanneer verlichting wordt geplaatst, probeer uitstraling van licht naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken, om verstoring van diersoorten te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door verlichting te beperken tot die plekken waar licht noodzakelijk is, lage en gericht armaturen te gebruiken in plaats van rondstralende armaturen en lampen goed te richten.

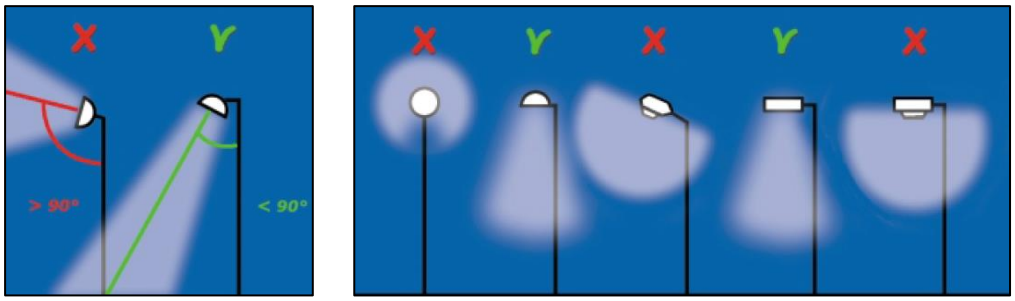

Om verstoring van dieren door straatverlichting en andere vormen van verlichting tot een minimum te beperken, dienen lichtbundels zo veel mogelijk naar beneden te worden gericht.

5.2.2 Vogels

Uit voorliggend onderzoek blijkt verder dat in en direct rond het plangebied vogels aanwezig zijn en ook kunnen broeden. Voor deze vogels geldt artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, die het onder meer verbiedt vogels te doden, te vangen of in gebruik zijnde nesten van vogels te beschadigen of te vernielen.

Bij de geplande ontwikkeling zouden nesten van broedende vogels kunnen worden beschadigd, wat verboden is onder de Wet natuurbescherming. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd. Om overtreding van de wet te voorkomen adviseren wij u om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het plangebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecoloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecoloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

Jaarrond beschermde nesten
Naast soorten waarvan het nest alleen in de broedtijd beschermd is, zijn mogelijk ook soorten aanwezig waarvan het nest jaarrond is beschermd. Dit betreft de soort de gierzwaluw met mogelijke nestplaatsen in het gebouw van het muziekcentrum. In de andere gebouwen kan het voorkomen van de gierzwaluw uitgesloten worden. Onduidelijk is nog of dit gebouw met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen gesloopt zal worden. Wanneer dit gebouw gesloopt zal worden, gaan deze mogelijke nesten waarschijnlijk verloren. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van vogels. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Om uitsluitsel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werk-

zaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Verder zijn mogelijk nesten van buizerd, roek, havik, sperwer, wespendief, boomvalk en zwarte wouw aanwezig in de boomgroepen in het plangebied. De boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied zijn hierbij vooral geschikt. Onduidelijk is nog of deze boomgroepen verwijderd zullen worden. Wanneer dit wel het geval is, gaan deze mogelijke nesten verloren. Wanneer met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied verwijderd zullen worden, moet een wintercheck uitgevoerd worden om eventuele aanwezige nesten te vinden.

Overige vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd zijn niet in het plangebied of de omgeving aanwezig.

5.2.3 Overige beschermde soorten

Soorten waarvoor provinciale vrijstelling geldt
In en nabij het plangebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Dit betreft bijvoorbeeld de soorten bruine kikker en gewone pad. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Wel geldt ook voor deze soorten altijd de eerder beschreven zorgplicht.

Soorten, waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Door het uitgevoerde onderzoek is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen, van soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Het betreft verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen ’t Timpke, het muziekcentrum en de voetbalvereniging. Daarnaast is mogelijk essentieel foerageergebied en een mogelijke essentiële vliegroute langs de Haarloseweg aanwezig voor vleermuizen. Vleermuizen zijn habitatrichtlijnsoorten, waarvoor de verboden van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming gelden. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt ook dat de alpenwatersalamander, bunzing, steenmarter, boommarter en eekhoorn in het plangebied aanwezig kunnen zijn. De alpenwatersalamander, bunzing, steenmarter, boommarter en eekhoorn vallen onder het beschermingsregime ‘andere soorten’, waarvoor de verboden van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming gelden. Daarmee is het onder meer verboden deze soorten te doden of rust- of verblijfplaatsen te beschadigen. In het geval dat de gebouwen, de houtopstanden ten noorden en de watergang met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verwijderd worden, gaan eventueel aanwezige verblijfplaatsen en leefgebied waarschijnlijk verloren. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van deze dieren. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Om uitsluitsel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is

voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Echter wanneer de gebouwen waarin eventueel vleermuizen aanwezig zijn, de houtopstanden en de watergang behouden blijven in hun huidige staat, hoeft nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen, vliegroutes en essentieel foerageergebied van vleermuizen en leefgebied van boommarter, bunzing, eekhoorn en alpenwatersalamander niet nader onderzocht te worden.

Andere soorten waarvoor de provinciale vrijstelling niet geldt, zijn niet in of nabij het plangebied aanwezig. Negatieve effecten op die soorten zijn dan ook niet te verwachten en nader onderzoek naar die soorten is dan ook niet nodig.

5.2.4 Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes

Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen.

Gierzwaluwen (optioneel)
Het nader onderzoek gierzwaluwen dient volgens het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12 2017b) plaats te vinden door middel van drie 3 inventarisaties met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Dit dient te gebeuren in de periode 1 juni tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli, tussen twee uur voor zonsondergang tot zonsondergang, tijdens goede inventarisatieomstandigheden. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van gierzwaluwen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Vleermuizen
Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat vijf veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Drie daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 20 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden, ook met een tussenperiode van minimaal 20 dagen.

Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaald in voor mensen hoorbare geluiden. Door het uitvoeren van vijf veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Bunzing (optioneel)
De aanwezigheid van de bunzing kan worden vastgesteld door het gebruik van de 'struikrover'; een buis met wildcamera waarmee kleine marters kunnen worden waargenomen (zoogdiervereniging.nl). Ook kan voor het waarnemen van kleine marterachtigen een combinatie van verschillende methoden worden gebruikt (zie ook onderstaande tabel). Dit zijn het gebruik van cameravallen, marterboxen, sporenbuizen en nestkasten. Wanneer onderzoek in de actieve periode (maart tot en met augustus) van de dieren wordt gedaan, dan dienen de onderzoeksinstrumenten minimaal 6 weken op de onderzoekslocatie te worden geplaatst. Buiten de actieve periode van de dieren is er minder trefkans. Daarom is dan een dubbele hoeveelheid instrumenten nodig en dient er minimaal 12 weken onderzoek te worden gedaan (Bouwens 2017).

Alpenwatersalamander (optioneel)
Voor het nader onderzoek naar het leefgebied van de alpenwatersalamander zijn door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland geen richtlijnen of voorwaarden opgesteld. Vaststellen van de aan- of afwezigheid van de alpenwatersalamander kan worden gedaan doormiddel van twee veldbezoeken. Hierbij kan worden gebruik gemaakt van avondtellingen van volwassen dieren in de voortplantingswateren (maart t/m mei), het zoeken naar larven (juni t/m augustus), of bemonsteren met een schepnet (maart t/m augustus) (Goverse et al., 2015).

Steenmarter (optioneel)
Voor de steenmarter is geen soortenstandaard opgesteld. Om aan- of afwezigheid vast te stellen wordt tijdens andere veldbezoeken in de periode van februari tot en met oktober gelet op sporen en individuen van deze soort. Ook wordt extra navraag gedaan bij gebruikers van het plangebied of omwonenden.

Boommarter en eekhoorn: wintercheck (optioneel)
Een uitgebreide wintercheck zal uit moeten wijzen of nesten van de eekhoorn en verblijfplaatsen van de boommarter aanwezig zijn bij de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied. Ook moet tijdens deze wintercheck gecontroleerd worden of nesten van de buizerd, roek, havik, sperwer, wespendief, boomvalk en zwarte wouw aanwezig zijn in deze boomgroepen. Ook kan tijdens deze wintercheck extra gezocht worden naar sporen van de boommarter en eekhoorn. De wintercheck kan uitgevoerd worden op het moment dat alle blaadjes van de bomen zijn, zodat de bomen goed gecontroleerd kunnen worden. Dit houdt in van december tot en met februari.

Navolgend overzicht geeft de onderzoeksperiodes van alle te onderzoeken soorten weer.

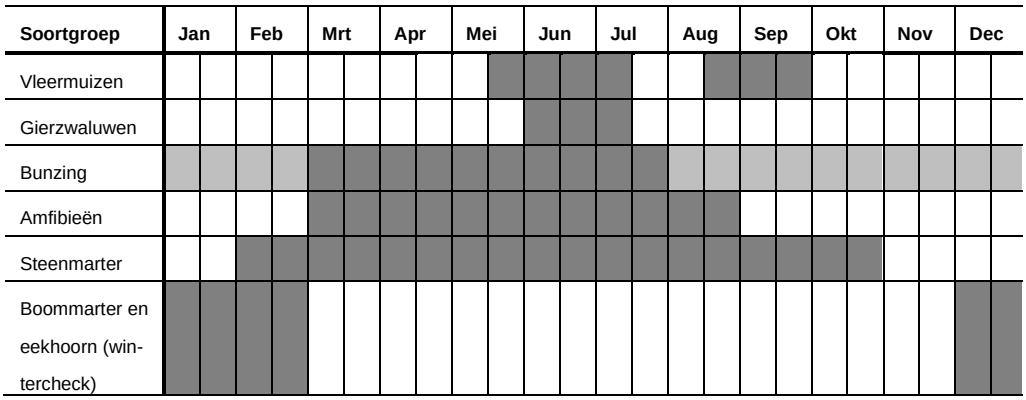

5.3 Mogelijke effecten op beschermde houtopstanden

In het plangebied is een houtopstand aanwezig en als onderdeel van het plan worden bomen of struiken van deze houtopstand geveld. Op deze velling is het beschermingsregime voor houtopstanden van de Wet natuurbescherming echter niet van toepassing, want de houtopstand die wordt geveld ligt binnen de grenzen van de bebouwde kom met betrekking tot de bescherming van houtopstanden van de gemeente.

6 Conclusie

De middelbare school het Staring College is op dit moment op twee locaties binnen Borculo gevestigd. De school en gemeente vinden het wenselijk hier één locatie van te maken. De locatie die hiervoor gekozen is, is de Wildbaan. Dit is een complex met meerdere sportvoorzieningen. Voetbalvelden, tennisvelden, een sporthal en een zwembad. De gemeente en de school zijn voornemens om de locatie her in te richten, ten behoeve van het realiseren van de nieuwe school en de hierbij komende extra voorzieningen. De herinrichting maakt het tevens mogelijk het gebied aantrekkelijker en meer uitnodigend te maken. Hiertoe zal het bestemmingsplan moeten worden aangepast. Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het plangebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het plangebied.

Gebiedsbescherming
Natura 2000-gebied Stelkampsveld ligt in de buurt van het plangebied. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Stelkampsveld is vanwege een mogelijke toename in stikstofdepositie door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied niet uit te sluiten. Nader onderzoek in de vorm van een AERIUS-berekening is daarom noodzakelijk.

Verder blijkt uit de quick scan dat in de omgeving van het plangebied geen Natuurnetwerk Nederland of andere provinciaal beschermde natuur aanwezig is. De provinciale bescherming van deze gebieden staat de uitvoering van het plan dan ook niet in de weg en nader onderzoek hiernaar is niet noodzakelijk.

Soortenbescherming
In en rondom het plangebied kunnen in het wild levende planten en dieren aanwezig zijn. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving.

In en nabij het plangebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Daarnaast zijn mogelijk nog enkele essentiële elementen aanwezig, voor soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Zo blijkt uit de quick scan dat in en rondom het plangebied vogels kunnen broeden. Om overtreding van de wet te voorkomen wordt geadviseerd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield.

Mogelijk zijn ook nestplaatsen aanwezig van gierzwaluw in het gebouw van het muziekcentrum. Ook zijn in de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plange-

bied mogelijk nesten van de buizerd, roek, havik, sperwer, wespendief, boomvalk of zwarte wouwaanwezig. Nestplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Wanneer met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen het muziekcentrum en/of de boomgroep in het noordelijke gedeelte van het plangebied verwijderd wordt, dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied van deze soorten aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk

Verder zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de gebouwen ’t Timpke, het muziekcentrum en de voetbalvereniging. Wanneer er werkzaamheden aan deze gebouwen plaats vinden, zoals uitbreiding of sloop, dient de aan- of afwezigheid van deze soorten door middel van nader soortgericht onderzoek uitgezocht te worden. Indien verblijfplaatsen aanwezig blijken, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Ook is mogelijk essentieel foerageergebied aanwezig bij de boomgroepen en de watergang. Het is nog onduidelijk of deze delen van het plangebied met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verwijderd zullen worden. Wanneer grote delen van deze boomgroepen verwijderd zullen worden, dient dit nader onderzocht te worden. Wanneer maar een klein deel van de boomgroepen wordt verwijderd, zal geen essentieel foerageergebied verloren gaan, omdat nog voldoende alternatief foerageergebied aanwezig zal blijven. Daarnaast zijn meerdere vliegroutes voor vleermuizen aanwezig. Wanneer meerdere bomenrijen verwijderd worden en de mogelijkheid op alternatieve vliegroute verdwijnen, dient nader onderzocht te worden of essentiële vliegroutes verwijderd worden.

Tot slot is mogelijk leefgebied aanwezig van alpenwatersalamander, bunzing, eekhoorn of boommarter, in de meer natuurlijke delen van het plangebied. Wanneer met de geplande ruimtelijke de watergang en de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied worden verwijderd, moet nader onderzoek uitgericht worden naar de alpenwatersalamander, boommarter, bunzing en eekhoorn. Zie navolgende afbeelding voor deze boomgroepen.

Afbeelding met daarop aangegeven de boomgroepen (groen omkaderd) die mogelijk leefgebied vormt voor alpenwatersalamander, boommarter, bunzing, eekhoorn en de verschillende vogelsoorten. Bron: PDOK. Bewerking: SAB

In sommige gebouwen (tennisvereniging, voetbalvereniging, korfbalvereniging, ijsvereniging en schietvereniging) kan mogelijk een steenmarter voorkomen. Echter worden deze gebouwen waarschijnlijk niet gesloopt of verbouwd, waardoor leefgebied niet verloren gaat en nader onderzoek niet nodig zal zijn. Wanneer één van deze gebouwen wel gesloopt of verbouwt zal worden, dient wel nader onderzoek uitgevoerd te worden. Ook geldt voor de steenmarter dat als de boomgroepen in het noordelijke gedeelte van het plangebied behouden blijven, deze daar niet nader onderzocht hoeft te worden.

Andere essentiële elementen, zoals essentieel leefgebied of verblijfplaatsen, van andere beschermde soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, zijn niet aanwezig. De bescherming van deze categorie soorten staat de ontwikkeling niet in de weg.

Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12. 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017c. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Bos, F. Bosveld, M. Groenendijk, D. van Swaay, C. Wynhof, I. De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming. Nederlandse fauna deel 7.

Bouwens, S. 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant. Zoogdiervereniging, rapport 2017.32.

Creemers, R. van Delft, J. 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9.

Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Goverse, E., Herder, A.J.E. & de Zeeuw, M.P.2015. Handleiding voor het Monitoren van Amfibieën in Nederland. Vierde herziene druk. RAVON werkgroep Monitoring, Amsterdam & Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag.

Janssen, J. A. M. Schamineé, J. H. J. 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrichtlijn.

Lange, R. Twisk, P. van Winden, A. van Diepenbeek, A. 2003. Zoogdieren van West-Europa.

Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen onderweg. Uitgave DDW en VZZ.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna deel 4.

Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

SOVON. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Verspreiding, aantallen, verandering. Nederlandse Fauna deel 5.

Sparrius, L. Odé, B. Beringen, R. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. FLORON rapport 57.

Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites

www.anemoon.org
www.aerius.nl
www.eis-nederland.nl
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
statline.cbs.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.vogelbescherming.nl

Bijlage 1. Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Wet natuurbescherming, buiten de zorgplicht, al voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken. Deze zorgplicht is daarmee primair bedoeld om de eigen verantwoordelijkheid vast te leggen, die een ieder heeft voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt. In dit geval wordt een plan eveneens m.e.r.-plichtig[1]. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde

[1] Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001, welke plicht in de Nederlandse wetgeving is verankerd in artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden
In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aanschrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Voor dit netwerk geldt, op basis van artikel 2.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een ‘nee, tenzij’-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebied. De precieze invulling van de bescherming verschilt van provincie tot provincie. In paragraaf 2.1 staat de bescherming beschreven die in dit geval van toepassing is.

Soortenbescherming

Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen in de Wet natuurbescherming. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Vogelrichtlijnsoorten
Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten
Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten
Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten o*pzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. Zie paragraaf 2.2 voor de vrijstelling die in deze provincie van toepassing is.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen

bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.